

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סמינריון דידקטי בהוראת אמנות - 34160

תאריך עדכון אחרון 10-10-2024

4 HU Credits:

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): תמר רוזנפלד - כהן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tamar.rosenfeldco@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א', 11:00-13:00 בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

סמינריון המיועד לסטודנטים.ות בתכנית המשולבת לתעודת הוראה של "בצלאל" והאוניברסיטה העברית ("אמן-מורה"). הקורס מתמקד בסוגיות יסוד בחינוך לאמנות בכלל ובתכנון לימודים באמנות בפרט, תוך הקניית בסיס לבחינה ביקורתית ויישום פרקטי של תהליכי הוראה ולמידה באמנות. במהלך הקורס נכיר תיאוריות חינוכיות שונות ונבחן את נקודות הממשק שלהן עם החינוך לאמנות, תוך התבססות על ניסיון אישי כלומדים/ות ויוצרים/ות וגיבוש זהות כמורים/ות בתחום. נלמד תפיסות שונות של חינוך לאמנות - מטרות, מאפיינים, זיקה לתחומי דעת אחרים ונתייחס לתאוריות התפתחות חזותית וחינוך אסתטי. נבחן כיצד התיאוריות והתפיסות האלו באות לידי ביטוי או ניתנות ליישום בהוראה ובלמידה סביב תהליכי התבוננות באמנות ויצירה. בהמשך נתמקד בסוגיות הנוגעות לתכנון לימודים באמנות ובהכרות עם תכניות הלימודים באמנות במערכת החינוך הישראלית. תהליך זה ישלב הקניית ידע עיוני ומעשי הנדרש לתכנון לימודים עצמאי, מודלים מרכזיים בתכנון לימודים באמנות חזותית ושיקולי דעת או אסטרטגיות לשימוש מושכל במודלים אלו סביב מטרות חינוכיות והתאמה לקהל היעד. כמו כן, נדון בעקרונות ומושגי יסוד בתחום ונתנסה בפיתוח מערכי שיעור ויחידות לימוד.

מטרות הקורס:

1. להכיר את תחום החינוך לאמנות מתוך ההקשר הרחב יותר של חינוך, הוראה ולמידה באופן כללי, ובאופן ממוקד סביב היבטים וסוגיות בחינוך לאמנות.
2. להעמיק בתיאוריות ובתפיסות פדגוגיות המאפיינות את החינוך לאמנות.
3. להכיר את תכניות הלימודים באמנות - רציונל, מטרות, יעדים אופרטיביים, דרכי הערכה
4. לפתח פרקטיקות תכנון לימודים ויחידות הוראה בתחומי האמנות החזותית.
5. לפתח יכולות ניתוח של ושימוש מושכל בתכניות לימוד, מודלים להוראת אמנות ומערכי שיעור, בהתאם לגישות בחינוך לאמנות, למטרות חינוכיות ולקהלים שונים.
6. לגבש עמדות חינוכיות אישיות כחלק מהזהות הדואלית של אמן.ית ומורה.

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להתמצא בסוגיות מרכזיות בחינוך לאמנות ולהכיר את התפיסות והתיאוריות העומדות מאחוריהן
2. להפעיל שיפוט ביקורתי כלפי הסוגיות, התיאוריות ותכניות הלימוד תוך בחינת אפשרויות הקישור בין התיאוריה לפרקטיקה.
3. להכיר מודלים תאורטיים מרכזיים בתכנון לימודים באמנות ולהבחין ברציונל האסתטי והחינוכי העומד בבסיסם.
4. לגלות בקיאות בעקרונות ומושגי יסוד בתכנון לימודים באמנות.
5. להכיר את תכניות הלימודים הממלכתיות באמנות בישראל ולהבין כיצד ניתן ליישמן.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, דיון, למידת והערכת עמיתים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

תיאוריות חינוכיות ולמידה
חינוך אסתטי וחינוך לאמנות – תיאוריות ושילבי התפתחות, מטרות וסוגיות, מודלים וגישות
תכניות לימוד באמנות
תכנון ופיתוח מערכי שיעור ויחידות לימוד באמנות
זהות אמן. ית - מורה

חומר חובה לקריאה:

- רשימה מפורטת ומעודכנת (ייתכנו שינויים) של חומרי הקריאה בקורס תופיע באתר הקורס (מודל).
- ברחנא לורנד, ד. (2017). לחם ושעשועים: מדיניות משרד החינוך ביחס ללימודי אמנויות. בתוך: פרוגל ש. וברחנא לורנד ד. (עורכים), חינוך לאמנות: אסתטיקה ואתיקה. הוצ. הקבוץ המאוחד ומכון מופת. עמ' 55-90.
- גרדנר, ה. (1996). אינטליגנציות מרובות: התיאוריה הלכה למעשה, מכון ברנקו וייס לטיפול החשיבה. עמ' 11-4, 137-157.
- גרדנר, ה. (1995). מוח, חשיבה ויצירתיות. תל אביב: ספרית הפועלים. עמ' 11-43.
- גרין, מ. (2005). הומניזציה באמצעות האמנויות. בתוך: אלוני, נ. (עורך), כל שצריך להיות אדם: מסע בפילוסופיה חינוכית. תל-אביב: הוצ. הקבוץ המאוחד ומכון מופ"ת, עמ' 485-486.
- דובב, ל. (1982). חינוך אסתטי – לשם מה? בתוך: דובב, ל. (עורך), לקראת חינוך אסתטי. תל-אביב: ספרית פועלים, עמ' 41-62.
- לוונפלד, ל. (1974). על החינוך האסתטי והאמנותי, בתוך: כספי, מ. ולם, צ. (עורכים), תורת החינוך. תל אביב: אוצר המורה. עמ' 159-165.
- לם, צ. (2002). במעגל האידאולוגיות: יסודות החינוך במאה העשרים. ירושלים: האוניברסיטה העברית, מאגנס. עמ' 2-17.
- עילם, ג. (2000), למידה והתפתחות: תיאוריות מרובות, עולמים אפשריים. חינוך החשיבה (19), 68-78.
- פארסונס, מ., ג'ונסטון, מ. וברונהאם, ר. (1982). שלבים התפתחותיים בתגובותיהם האסתטיות של ילדים. בתוך: דובב, ל. (עורך), לקראת חינוך אסתטי. תל-אביב: ספרית פועלים, עמ' 145-172.
- פרוגל, ש. (2017). הערך האתי של החינוך האסתטי. בתוך: פרוגל ש. וברחנא לורנד ד. (עורכים), חינוך לאמנות: אסתטיקה ואתיקה. הוצ. הקבוץ המאוחד ומכון מופת. עמ' 25-54.
- פרוגל, ש. (2012). אופקים חדשים או אופקים חשוכים: על חשיבותו של חינוך לאמנות (נייר עמדה). המכון לחינוך מתקדם סמינר הקיבוצים.
- תכנית לימוד במקצוע מוביל אמנות שימושית (2019). משרד החינוך מינהל תקשוב, טכנולוגיה

ומערכות מידע, הפיקוח על מגמת אמנויות העיצוב.

תכנית הלימודים באמנות חזותית (2017). משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, אגף אמנויות, הפיקוח על האמנות החזותית.

אמנות כתרבות חזותית: תכנית לימודים לחטיבת הביניים לבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי (2010). משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים.

Clark, R. (1996). *Art Education: Issues in Postmodernist Pedagogy*. Reston National Art Education Association. pp. 21-24

Dobbs, S. M. (1998). *Learning in and through art: A guide to discipline-based art education*. Getty Education Institute for the Arts. pp. 1-12, 107-120.

Efland, A., Freedman, K. J., & Stuhr, P. L. (1996). *Postmodern art education: An approach to curriculum*. National Art Education Association. pp. 68, 72, 112, 115-138.

Hickman, R. (2010). *Why we make art and why it is taught* (2nd ed). Intellect, University of Chicago. pp.14-31.

חומר לקריאה נוספת:

"ייתכנו תוספות ושינויים ברשימת הנושאים וברשימת הקריאה.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
35 %
נוכחות / השתתפות בסיור 15 %

מידע נוסף / הערות:

הקורס נלמד בקמפוס "בצלאל" במרכז העיר.